

'Het wordt tijd om de tautologie achter ons te laten'

Ive Stevenheydens
praat met Joëlle de la
Casinière en Jan De Pauw
over nieuwe media
in België

**Etcetera vroeg de 'iets oudere',
vrouwelijke en Franstalige
artieste/researcher Joëlle de
la Casinière en de 'iets jongere',
mannelijke en Nederlandstalige
criticus/cultuurfilosoof Jan
De Pauw naar hun visie op de
nieuwe mediakunsten in België.
Het werd een ontzunderend
gesprek waarin de twee tot een-
zelfde conclusie komen:
'We bevinden ons in een ontzet-
tend interessant tijdsgewricht,
want de digitalisering biedt on-
gekende mogelijkheden. Maar
daar gaan artiesten al te weinig
creatief mee om.'**

**ETCETERA Hoe ervaren jullie vandaag het
terrein van de nieuwe mediakunsten in
België?**

JOELLE DE LA CASINIÈRE De kunstenaars
zijn erg ingenomen met de technologie: ze
voelen nieuwe ontwikkelingen als opwin-
dend aan. Op het terrein komen steeds
meer artiesten bij. Het milieu is erg op zich-
zelf gericht. Alles samen lijkt het me een
herhaling van wat er in de jaren zeventig en
tachtig rond videokunst leefde.

JAN DE PAUW In mijn ogen is het een over-
bevolkt veld dat inhoudelijk weinig te bie-
den heeft. Er zijn ontzettend veel enkelin-
gen, duo's, trio's enzovoort die met de faci-
liteiten die de nieuwe media bieden, wer-
ken. Kwalitatief zijn de resultaten zeer
pover. Ik sta twaalf jaar in het veld en in die
periode heb ik bitter weinig veranderingen
opgemerkt. Ik zie steevast herhalingen van
hetzelfde idee, van dezelfde motieven en
van technologische trucjes. Ik ben dus een
beetje teleurgesteld. Er bestaat overigens
niet echt zoiets als een Belgische scène. De
artiesten delen geen 'Belgisch' referentie-
punt en/of discours. Ze horen zich via
fysieke en virtuele netwerken mondiaal te
bewegen.'

**ETCETERA Wat bedoel je met het 'herhalen
van hetzelfde idee'?**

DE PAUW De artiesten –soms lijkt die naam
wel een eufemisme voor werklozen– wer-
ken grofweg op twee domeinen. Ofwel sleu-
telen ze aan zelfgeschreven software of aan

hardwired electronics –sensoren en allerlei
soorten instrumenten die de omgeving
kunnen veranderen. Ofwel voeren ze, al dan
niet ondersteund door illustrerend werk,
holle discoursen rond *interconnectivity* en
digitale communicatie. Kortom: het milieu
rakelt discoursen rond de 'network society',
synaesthetic environments enzovoort steeds
weer op. Sterker nog: vaak is er zelfs geen
discours, eerder een aankondiging naar het
publiek toe. Met het eigenlijke werk – een
object, performance of lezing – wordt daar
niet op ingegaan. Het wordt dus tijd om de
tautologie achter ons laten.

DE LA CASINIÈRE Digitale media zijn zonder
meer leuke speeltjes. En de technologische
ontwikkelingen fascineren. In mijn ogen
bevinden we ons in een ontzettend span-
nend tijdsgewricht vol ongekende mogelijk-
heden. Tegelijkertijd heb ik het gevoel dat
veel artiesten niet weten wat ze daar precies
mee moeten aanvangen. In plaats van naar
nieuwe mogelijkheden te zoeken, proberen
de kunstenaars zich vooral onderling te
diversifiëren door een bepaald gewicht aan
hun werk toe te kennen. Dat vind ik in hun
acties niet terug. In de nieuwe mediakun-
sten is er geen discours, maar enkel de illu-
sie van een aanzet daartoe.

DE PAUW Nieuwe media-artiesten voelen
zich verplicht een discours rond hun werk
te woven. Net daardoor krijg je werken en
performances die zich heel ambitieus aan-
kondigen, maar pakweg de 'blijpzone' van
de alternatieve popcultuur niet ontstijgen.

LEXICON VAN DE TECHNO CULTUUR

Thighmaster, Thank You

Werk uit begin jaren negentig van
de Nederlandse modefotografe Inez
van Lamsweerde. Een serie prenten
toont vrouwen die een strak

lichaam hebben ontwikkeld met
behelp van fitness-apparaten zoals
de 'thighmaster' (voor de dijspie-
ren). Het gelaat van de schoonhe-
den werd evenwel digitaal gemani-

puleerd, zodat de emotieloze uit-
drukking van etalagepoppen erin
wordt weerspiegeld. Het resultaat is
een soort tussenwezen, onmisken-
baar unheimlich. In de kunstcritiek